DOMSTOLENS DOM (sjätte avdelningen)
den 9 november 2000 *

I mål C-404/98,

angående en begäran enligt artikel 177 i EG-fördraget (nu artikel 234 EG), från Bundesgerichtshof (Tyskland), att domstolen skall meddela ett förhandsavgörande i det vid den nationella domstolen anhängiga målet mellan

Josef Plum

och

Allgemeine Ortskrankenkasse Rheinland, Regionaldirektion Köln,

angående tolkningen av artiklarna 13.2 a och 14.1 a i rådets förordning (EEG) nr 1408/71 av den 14 juni 1971 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjer flyttar inom gemenskapen, i kodifierad och uppdaterad lydelse enligt rådets förordning (EEG) nr 2001/83 av den 2 juni 1983 (EGT L 230, s. 6; svensk specialutgåva område 5, volym 3, s. 13),

* Rättegångsspråk: tyska.

meddelar

DOMSTOLEN (sjätte avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden C. Gulmann samt domarna V. Skouris, J.-P. Puissochet (referent), R. Schintgen och F. Macken,

generaladvokat: F.G. Jacobs,
justitiesekreterare: R. Grass,

med beaktande av de skriftliga yttranden som har inkommit från:

— Allgemeine Ortskrankenkasse Rheinland, Regionaldirektion Köln, genom advokaterna R. Nirk och N.J. Gross, Bundesgerichtshof,

— Tysklands regering, genom W.-D. Plessing, Ministerialrat, förbundsfinansministeriet, och C.-D. Quassowski, Regierungsdirektor, samma ministerium, båda i egenskap av ombud,

— Belgiens regering, genom rådgivaren A. Snoecx, utrikes-, utrikeshandels- och utvecklingsbiståndsministeriets rättsavdelning, i egenskap av ombud,

— Frankrikes regering, genom K. Rispal-Bellanger, sous-directeur, utrikesministeriets rättsavdelning, och C. Chavance, conseiller des affaires étrangères, samma avdelning, båda i egenskap av ombud,

— Nederländernas regering, genom M.A. Fierstra, chef för utrikesministeriets avdelning för europarättsliga frågor, i egenskap av ombud,

— Portugals regering, genom L. Fernandes, chef för rättstjänsten vid utrikesministeriets avdelning för gemenskapsärenden, och S. Emídio de Almeida, jurist vid avdelningen för migration och socialbidrag vid allmänna avdelningen för konsulära ärenden och ärenden angående de portugisiska gemenskaperna vid samma ministerium, båda i egenskap av ombud,

— Furstendömet Liechtensteins regering, genom C. Büchtel, direktör för regeringens avdelning "Europeiska ekonomiska samarbetsområdet", i egenskap av ombud,

— Europeiska gemenskapernas kommission, genom juridiske rådgivaren P. Hillenkamp, i egenskap av ombud, biträdd av advokaterna C. Jacobs och R. Karpenstein, Hamburg,

med hänsyn till referentens rapport,

och efter att den 15 juni 2000 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

1 Bundesgerichtshof har genom beslut av den 29 oktober 1998, som inkom till domstolen den 16 november samma år, med stöd av artikel 177 i EG-fördraget (nu artikel 234 EG) ställt två frågor om tolkningen av artiklarna 13.2 a och 14.1

a i rådets förordning (EEG) nr 1408/71 av den 14 juni 1971 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjer flyttar inom gemenskapen, i kodifierad och uppdaterad lydelse enligt rådets förordning (EEG) nr 2001/83 av den 2 juni 1983 (EGT L 230, s. 6; svensk specialutgåva område 5, volym 3, s. 13, nedan kallad förordning nr 1408/71).

2 Dessa frågor har uppkommit i en tvist mellan Josef Plum och Allgemeine Ortskrankenkasse Rheinland, Regionaldirektion Köln (nedan kallad AOK Rheinland) angående de krav på sociala avgifter som framställts av AOK Rheinland med stöd av den tyska sociala trygghetslagstiftningen.

De gemenskapsrättsliga bestämmelserna

3 Avdelning II i förordning nr 1408/71, som innefattar artiklarna 13—17, innehåller regler om bestämmande av tillämplig lagstiftning i fråga om social trygghet.

4 Artikel 13.2 i denna förordning föreskriver följande:

"Om något annat inte följer av artiklarna 14—17 gäller följande:

a) Den som är anställd för arbete inom en medlemsstats territorium skall omfattas av denna medlemsstats lagstiftning, även om han är bosatt inom en

annan medlemsstats territorium eller om det företag eller den person som han är anställd hos har sitt säte eller är bosatt inom en annan medlemsstats territorium.

..."

5 I artikel 14.1 i samma förordning föreskrivs följande:

"Artikel 13.2 a skall tillämpas med beaktande av följande undantag och omständigheter:

1) a) Den som arbetar inom en medlemsstats territorium hos ett företag, till vilket han normalt är knuten, och som av detta företag sänds till en annan medlemsstats territorium för att utföra arbete där för detta företags räkning skall fortsätta att omfattas av den förstnämnda medlemsstatens lagstiftning, under förutsättning att detta arbete inte väntas vara längre än tolv månader och att han inte sänds ut för att ersätta någon som har fullgjort sin utsändningsperiod.

..."

Tvisten vid den nationella domstolen

6 Josef Plum äger två företag inom byggnadsbranschen med säte i Geilenkirchen (Tyskland), nämligen Plum Bauträger- und Bauunternehmung GmbH och Plum Bauunternehmung GmbH.

7 År 1989 grundade Josef Plum Aannemersbedrijf B3 Senator BV (nedan kallat Senator), ett bolag bildat enligt nederländsk rätt med säte i Heerlen (Nederländerna). Detta företag bildades för att bemöta den allt starkare konkurrensen i Tyskland från nederländska byggnadsföretag, vilkas lönekostnader och sociala avgifter är lägre än dem som tyska företag betalar.

8 Under de efterföljande åren erhöll Senator alla sina uppdrag från de två tyska företag som ägs av Josef Plum. Senator utförde endast byggnadsprojekt i Tyskland med hjälp av arbetstagare som anställts av företaget och vilka var bosatta i Nederländerna eller i Tyskland. Den tid som arbetena för varje byggnadsprojekt väntades pågå överskred aldrig tolv månader.

9 Senator hade vid sitt säte ett kontor där den person som hyrde ut affärslokalerna arbetade. Denna person var samtidigt företagets förman och tog emot telefonsamtal och gick igenom post samt antingen besvarade denna själv eller sände den vidare till Josefs Plums företag i Tyskland. Det var på detta kontor som företagens räkenskaper fördes och anställningsintervjuer genomfördes.

10 Från år 1989 till februari 1993 betalade Senator sociala avgifter till AOK Rheinland. Efter att de nederländska myndigheterna till Senator framställt krav på betalning av sociala avgifter, upphörde bolaget att göra inbetalningar till det tyska organet och betalade sina avgifter i Nederländerna. Vid slutet av år 1994 upphörde Senator med sin verksamhet.

11 Till följd av att Josef Plum hade ingått ett borgensåtagande för Senators alla förpliktelser gentemot AOK Rheinland krävde denna sjukkassa att han skulle betala sociala avgifter på ett belopp om 100 430,02 DEM, jämte ränta, för perioden mars 1993 till och med april 1994. I första och andra instans bifölls den talan som väckts av AOK Rheinland. Josef Plum överklagade beslutet genom

"Revision" till Bundesgerichtshof, där han gjorde gällande att han endast var skyldig att betala sociala avgifter i Nederländerna enligt artikel 14.1 i förordning nr 1408/71.

12 Den nationella domstolen har i sin begäran om förhandsavgörande påpekat att utgången av Josef Plums talan är beroende av om Senators arbetstagare omfattas av den tyska eller av den nederländska sociala trygghetslagstiftningen.

13 Bundesgerichtshof ansåg att svaret på denna fråga var beroende av en tolkning av artiklarna 13.2 a och 14.1 a i förordning nr 1408/71 och beslutade att vilandeförklara målet och begära att domstolen skulle meddela ett förhandsavgörande avseende följande två frågor:

"1) Skall en person, som är anställd av ett företag (i detta fall ett bolag bildat enligt nederländsk rätt) som har säte och ett kontor i en medlemsstat (i detta fall Nederländerna), men som ändå främst är verksamt inom en annan medlemsstats territorium och tidigare var verksamt uteslutande inom sistnämnda medlemsstats territorium (i detta fall genom utförande av byggnadsprojekt i Tyskland), anses vara anställd i den första medlemsstaten (artikel 13.2 a i förordning nr 1408/71 i dess lydelse av den 2 juni 1983, EGT L 230, s. 8)?

2) Om den första frågan besvaras jakande, är då ett utsändande i den mening som avses i artikel 14.1 a i den i första frågan nämnda förordningen för handen, då ett byggnadsföretag med säte i en medlemsstat i första hand utstationerar arbetstagare för arbete med byggnadsprojekt i en annan medlemsstat och tidigare under flera års tid uteslutande har gjort så, då

arbetet med varje enskilt byggnadsprojekt inte väntas vara längre än 12 månader?"

Den första frågan

14 Det skall inledningsvis erinras om att artikel 14.1 a i förordning nr 1408/71 utgör ett undantag från den regel som anges i artikel 13.2 a i förordningen, enligt vilken den som är anställd för arbete inom en medlemsstats territorium skall omfattas av denna medlemsstats lagstiftning (dom av den 10 februari 2000 i mål C-202/97, FTS, REG 2000, s. I-883, punkt 30).

15 Även om artiklarna 14—17 i förordning nr 1408/71 innehåller andra undantag från denna regel om anställningsstat, framgår det av begäran om förhandsavgörande att, om Senators arbetstagare skall omfattas av den sociala trygghetslagstiftning som är tillämplig i den medlemsstat där företaget har sitt säte i stället för av den lagstiftning som är tillämplig i den medlemsstat där dess arbetstagare faktiskt arbetar, det förutsätts att dessa omfattas av artikel 14.1 a i nämnda förordning.

16 Följaktligen avser den första frågan som den nationella domstolen har ställt huruvida artikel 14.1 a i förordning nr 1408/71 skall tolkas så att den är tillämplig på arbetstagare som är anställda av ett byggnadsföretag som är etablerat i en medlemsstat och vilka har utstationerats för att utföra byggnadsarbeten i en annan medlemsstat, i vilken företaget, med undantag av rent intern administration, bedriver all sin verksamhet.

17 AOK Rheinland, den tyska, den belgiska, den franska, den nederländska, den portugisiska och den liechtensteinska regeringen samt kommissionen har gjort gällande att, i en sådan situation, artikel 14.1 a i förordningen inte är tillämplig, eftersom företaget i fråga inte bedriver någon väsentlig ekonomisk verksamhet i den medlemsstat där det har sitt säte. Följaktligen omfattas företagets arbetstagare, enligt artikel 13.2 a i förordning nr 1408/71, av den sociala trygghetslagstiftning som är tillämplig i den medlemsstat där de faktiskt arbetar.

18 Det skall inledningsvis erinras om att bestämmelserna i avdelning II i förordning nr 1408/71, vari artikel 14 ingår, enligt domstolens fasta rättspraxis utgör ett fullständigt och enhetligt system av kollisionsregler, vars mål är att arbetstagare som flyttar inom gemenskapen skall omfattas av endast en medlemsstats system för social trygghet i syfte att undvika att olika nationella lagstiftningar tillämpas samtidigt och undgå de komplikationer som skulle kunna följa om så vore fallet (se särskilt domen i det ovannämnda målet FTS, punkt 20).

19 Ändamålet med artikel 14.1 a i förordning nr 1408/71 är bland annat att främja den fria rörligheten för tjänster till förmån för företag som utnyttjar denna fria rörlighet genom att utstationera arbetstagare till andra medlemsstater än de medlemsstater inom vars territorium de är etablerade. Bestämmelsen syftar nämligen till att övervinna de svårigheter som kan hindra den fria rörligheten för arbetstagare och även till att gynna ett ekonomiskt utbyte genom att undvika administrativa svårigheter, i synnerhet för arbetstagarna och företagen (dom av den 17 december 1970 i mål 35/70, Manpower, REG 1970, s. 1251, punkt 10, och domen i det ovannämnda målet FTS, punkt 28).

20 Såsom domstolen fastslagit i punkt 11 i domen i det ovannämnda målet Manpower, innebär artikel 14.1 a i förordning nr 1408/71 att, för att ett företag som är etablerat inom en medlemsstats territorium inte skall tvingas ansluta sina anställda, som normalt omfattas av den sociala trygghetslagstiftningen i den medlemsstaten, till det sociala trygghetssystemet i en annan medlemsstat dit de utsänds för att utföra arbete under en begränsad tid — vilket komplicerar

utövandet av friheten att tillhandahålla tjänster —, företaget kan låta sina anställda fortsätta att omfattas av det sociala trygghetssystemet i den första medlemsstaten, såvitt detta företag iakttar villkoren för denna frihet att tillhandahålla tjänster (domen i det ovannämnda målet FTS, punkt 29).

21 I punkterna 33 och 45 i domen i det ovannämnda målet FTS har domstolen slagit fast att för att kunna åtnjuta de fördelar som anges i artikel 14.1 a i förordning nr 1408/71 måste ett företag, som hyr ut tillfällig arbetskraft och som från en första medlemsstat ställer arbetstagare till förfogande för företag inom en annan medlemsstats territorium, i vanliga fall utöva sin verksamhet i den första medlemsstaten, det vill säga det skall bedriva sin huvudsakliga verksamhet i denna medlemsstat.

22 Härav följer att ett byggnadsföretag som är etablerat i en medlemsstat och som skickar i väg sina arbetstagare till en annan medlemsstat, där det bedriver hela sin verksamhet, med undantag av rent intern administration, inte kan göra gällande artikel 14.1 a i förordning nr 1408/71.

23 Svaret på den första frågan är följaktligen att artikel 14.1 a i förordning 1408/71 skall tolkas så att den inte är tillämplig på arbetstagare vid ett byggföretag som är etablerat i en medlemsstat, vilka genomför byggnadsarbeten i en annan medlemsstat, i vilken företaget bedriver hela sin verksamhet, med undantag av rent intern administration. I enlighet med artikel 13.2 a i denna förordning omfattas dessa arbetstagare av den sociala trygghetslagstiftning som är tillämplig i den medlemsstat där de faktiskt arbetar.

Den andra frågan

24 Med hänsyn till svaret på den första frågan finns det ingen anledning att besvara den andra frågan.

Rättegångskostnader

25 De kostnader som har förorsakats den tyska, den belgiska, den franska, den nederländska, den portugisiska och den liechtensteinska regeringen samt kommissionen, vilka har inkommit med yttranden till domstolen, är inte ersättningsgilla. Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den nationella domstolen att besluta om rättegångskostnaderna.

På dessa grunder beslutar

DOMSTOLEN (sjätte avdelningen)

— angående de frågor som genom beslut av den 29 oktober 1998 har ställts av Bundesgerichtshof — följande dom:

Artikel 14.1 a i rådets förordning (EEG) nr 1408/71 av den 14 juni 1971 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller

deras familjer flyttar inom gemenskapen, i kodifierad och uppdaterad lydelse enligt rådets förordning (EEG) nr 2001/83 av den 2 juni 1983, skall tolkas så att den inte är tillämplig på arbetstagare vid byggföretag som är etablerat i en medlemsstat, vilka genomför byggnadsarbeten i en annan medlemsstat, i vilken detta företag bedriver hela sin verksamhet, med undantag av rent intern administration. I enlighet med artikel 13.2 a i denna förordning omfattas dessa arbetstagare av den sociala trygghetslagstiftning som är tillämplig i den medlemsstat där de faktiskt arbetar.

Gulmann Skouris Puissochet

Schintgen Macken

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 9 november 2000.

R. Grass

Justitiesekreterare

C. Gulmann

Ordförande på sjätte avdelningen